

Ügyiratszám: MN/4087-11/2012.

Ügyintéző: **személyes adat**

Tárgy: az emberi méltóság és az emberi jogok tiszteletben tartását előíró törvényi rendelkezések megsértése

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsának

907/2012. (V.16.) számú

HATÁROZATA

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa (a továbbiakban: **Médiatanács**) a **személyes adat** által képviselt **Hír Televízió Zrt.-vel** (*Hír TV*, 1033 Budapest, Szentendrei út 89-93.; a továbbiakban: **Médiaszolgáltató**) szemben hivatalból lefolytatott eljárásában megállapította, hogy a Médiaszolgáltató Hír TV csatornáján 2012. január 10-én 22 óra 32 perctől sugárzott „*Riasztás*” című műsorszám a gyermekkorúak ellen elkövetett szexuális bűncselekményekkel foglalkozó összeállításával, illetve annak január 13-án 22:46:06-tól és január 14-én 21:45:10-től sugárzott ismétléseivel megsértette az emberi méltóság és az emberi jogok tiszteletben tartását előíró törvényi rendelkezéseket, mely miatt a Médiaszolgáltatót

700.000.-Ft, azaz hétszázezer forint bírság megfizetésére kötelezi.

A Médiaszolgáltató a bírságot e határozat közlését követő nyolc napon belül köteles megfizetni a Médiatanács Magyar Államkincstár által vezetett 10032000-00295141-00000024 számú számlájára. A fizetési kötelezettség késedelmes teljesítése esetén a Médiaszolgáltató késedelmi pótlékot köteles fizetni, melynek mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. Az önkéntes teljesítés elmaradása esetén a Médiatanács a Médiaszolgáltatóval szembeni bírság igényét közigazgatási úton érvényesíti.

E határozat ellen fellebbezésnek nincs helye. A határozat felülvizsgálata a határozat közlésétől számított 30 napon belül a Fővárosi Törvényszékhez címzett, a Médiatanácshoz három példányban benyújtott keresetlevéllel kérhető. A keresetlevél benyújtásának e határozat végrehajtására halasztó hatálya nincs, a keresetlevélben a keresettel támadott határozat végrehajtásának felfüggesztése a bíróságtól kérhető. A keresetet a bíróság a beérkezést követő naptól számított 30 napon belül tárgyalás tartása nélkül bírálja el, a keresetlevélben tárgyalás tartása kérhető.

I n d o k o l á s

A Médiatanács a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: **Mttv.**) 167. § (1) bekezdésében foglalt általános hatósági felügyelet keretében, állampolgári bejelentés alapján, hivatalból vizsgálta a Médiaszolgáltató Hír TV csatornáján 2012. január 10-én 22 óra 32 perctől sugárzott „*Riasztás*” című műsorszám a gyermekkorúak ellen elkövetett szexuális bűncselekményekkel foglalkozó összeállítását, illetve annak január 13-án 22:46:06-tól és január 14-én 21:45:10-től sugárzott

ismétléseit. A hatósági ellenőrzés a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: **Smtv.**) 14. § (1) bekezdésében és a 16. §-ában foglalt rendelkezések megsértését tárta fel, az alábbiak miatt.

A Médiaszolgáltató a vizsgált összeállításban a gyermekkorúak ellen elkövetett szexuális bűncselekményekkel foglalkozott, melynek keretében bemutattak egy konkrét esetet, ahol az édesanya azt állította, hogy volt élettársa szexuálisan bántalmazta közös lányukat. A Médiaszolgáltató a műsor rész sugárzásával figyelmen kívül hagyta a kiskorúak emberi méltóságához való jogát, valamint a gyermekeket megillető megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz való jogot.

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: **Ket.**) 29. § (1) bekezdésében foglaltak alapján, a Médiatanács az Mttv. 182. § c) pontjában foglalt hatáskörében hivatalból 2012. március 21-én hatósági eljárást indított a Médiaszolgáltatóval szemben, mely tényről 544/2012. (III.21.) számú, MN/4087-6/2012. ügyiratszámú végzésében a Ket. 29. § (3) bekezdés a) pontja alapján, a Ket. 29. § (5) bekezdés szerinti tartalommal értesítette a Médiaszolgáltatót, tájékoztatta a hatósági ellenőrzés megállapításairól, valamint a Ket. 51. § (1) bekezdése értelmében felhívta a figyelmét arra, hogy az eljárás során nyilatkozattételi és a Ket. 68. § (1) bekezdése alapján iratbetekintési jog illeti meg.

A Médiaszolgáltató 2012. április 27-én érkezett beadványában - megfelelően igazolt jogi képviselője útján - a következőket nyilatkozta:

A Médiaszolgáltató szerint jogsértést nem valósított meg, a kifogásolt összeállítást annak sajnálatos aktualitása okán szerkesztette a médiaszolgáltatásába. Egy kétségbeesett édesanya kereste meg levele útján a szerkesztőségét, ahogy az a vizsgált műsor számban is elhangzott. A Médiaszolgáltató szerint a probléma aktualitását a műsor számban megszólaltatott szakértők is alátámasztották.

A Médiaszolgáltató előadta, hogy a műsor számban megjelenő képsorokkal és a képsorokat aláfestő zenei kísérettel mindössze szemléltetni kívánta az elhangzottakat. Hatásvadász vagy eltúlzott drámai hatást kiváltó műsorszerkesztési elemeket nem alkalmazott.

A Médiaszolgáltató álláspontja szerint a szerkesztő-riporter a kislányt mindvégig édesanyja jelenlétében, őszinte együttérzéssel, tisztességesen és a bántalmazott gyermek emberi méltóságát szem előtt tartva kérdezte. A Médiaszolgáltató szerint maradéktalanul figyelembe vette és tiszteletben tartotta a kiskorúak emberi méltóságához való jogát, valamint a gyermekeket megillető megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz való jogot.

A Médiatanács a rendelkezésre álló adatok, különösen a hatósági ellenőrzés megállapításai és a Médiaszolgáltató nyilatkozata alapján, a műsor szám megtekintését követően az alábbi tényállást állapította meg, és azt az alábbiak szerint értékelte:

A jogsértő műsor rész tartalma a következő volt:

A Médiaszolgáltató Hír TV csatornája által 2012. január 10-én sugárzott „*Riasztás*” című műsorban 22:46:57 és 22:55:47 között került sor a kifogásolt műsor rész közzétételére. A konkrét ügy bemutatása a gyermekkorúak ellen elkövetett szexuális bűncselekmények általános kontextusában történt, melynek keretében részletesen bemutattak egy családot, ahol az anya azt állította, hogy volt élettársa őt és hét éves lányát zaklatja.

Az édesanya szerint az apa szexuálisan és fizikálisan is bántalmazta a kislányt. Amellett, hogy az anya és jelenlegi élettársa a gyermek jelenlétében beszámolt a történekről, a kislányt is részletesen nyilatkoztatták a bántalmazással kapcsolatban. A gyermek arcát

eközben nem takarták ki, sőt - drámai, zenei aláfestés mellett - több vágóképet is mutattak a rémült kislányról.

Mialatt a gyermekbántalmazásról egy klinikai szakpszichológus és egy kriminológus nyilatkozott, „*Illusztráció*” felirattal, ismétlődően bemutattak parkban ácsorgó, asztal alá bújó gyerekeket, illetve egy olyan képsort, amelyen egy férfi elfenekel, erősen ráz, majd az ágyra dob egy gyereket, a gyermek az asztal alá bújik, majd sír. Mindezt hatásvadász drámai zene kísérte.

Az összeállítás **Személyes adat** szerkesztő-riporter általános bevezetőjével indult, miszerint „*30 százalékkal nőtt a gyermekkorúak ellen elkövetett szexuális bűncselekmények száma. Minden ötödik fiatalat molesztálják Magyarországon. A Riasztásnak nyilatkozó családban is ezzel gyanúsítják az apát.*”

Ezután a riporter elmondta, egy kétségbeesett anya azzal kereste meg a szerkesztőséget, hogy a volt élettársa zaklatja őt és a hétéves közös lányukat. Az anya szerint, miután a gyermek 2009-ben agresszíven kezdett viselkedni, pszichológus segítségét kérte, de ez nem segített semmit. Aztán szeptemberben a gyermek stresszes állapotba került. Később a kislányt szólaltatták meg.

Kislány: „*Apa mondta, hogy igyak a pohár vízből, de én nem ittam, mert nem voltam szomjas, és akkor kiabált velem.*”

Riporter: „*Mit mondott apa?*”

Kislány: „*Azt, hogy menjek be a szobába, de én nem mentem, mert megijedtem.*”

Riporter: „*Meséltétek, hogy volt valami egy szöggel. Az hogy történt?*”

Kislány: „*Behívott az udvarról apa, és utána be akart szorítani egy sarokba, ahol ott volt egy szög, és a nagyi ki akarta venni, de mondta, hogy ne vegye ki, és megkarcoltam magamat a szöggel. Úgy, hogy ott volt a falban.*”

Anya: „*Az édesapja állítólag kikapta a fürdőkádból (...) csak úgy (...), és elkezdtek verni a nagymamával együtt. (...) És mesélt olyat is, hogy volt, amikor reggel fölébresztették, és ugyanígy elkezdtek verni, csak úgy.*”

Riporter: „*Te emlékszel ezekre, amikor megverték?*”

Kislány: „*Igen.*”

Riporter: „*Mit mondtak, mért bántanak?*”

Kislány: „*Nem mondtak semmit.*”

Riporter: „*És mind a ketten ütöttek kézzel, vagy?*”

Kislány: „*Igen. Hát, a nagyi pálcával, az apa kézzel.*”

Riporter: „*Félsz apukádtól?*”

Kislány: „*Igen.*”

Riporter: „*Miért?*”

Kislány: „*Mert sokszor megvert, ami fáj.*”

Majd az anya elmondta, előfordult, hogy a volt élettársa az ágyhoz vágta a gyermeket, mert idegesítette, hogy sír. Ezután drámai zenei aláfestéssel, hatásvadász vágóképeket mutattak a riportban szereplő, síró és/vagy rémült kislányról, majd a riporter közölte, hogy az apa 2007-től rendszeresen vitte láthatásra a gyermeket, majd két évig külföldön dolgozott, de miután hazajött, újra élt a láthatási jogával. Aztán az anya mondta el, annak a híve, hogy a szülő tartsa a kapcsolatot a gyerekekkel, „*na de ilyen emberrel ne tartsa!*”

Riporter: „*Biztos abban, hogy rossz ember a volt élettársa?*”

Anya: „*Hát, igen. Onnan tudom ezt, hogy végül is megcsalt, már terhességem alatt több nővel is összejött. Meg hát nem szeretett dolgozni. És mindig olyanokon járt az esze, ami végül is illegális munka. És hát lopásból, csalás, hazudás.*”

Ezután a riporter ismertette, hogy az édesanya szerint a volt élettársa súlyos bűncselekményt követett el, szexuálisan bántalmazta a hétéves lányt. Eközben újabb

vágóképeket mutattak be az anyjához bújó, rémült gyermekről. Majd az anya ismertette az – állítólagos – bántalmazás részleteit.

Anya: „... megerőszakolta ujjal.”

Majd a riporter elmondta, hogy az anya jelenlegi élettársa szerint a hatóságok nem tudják a gyermektől távol tartani az apát, illetve az új élettárs részletezte ezt.

Ezután a riporter újra a gyermekkel beszélgetett egy rajzról, amelyen a kislány börtönben jelenítette meg az édesapját.

Riporter: „Tehát börtönben van apa?”

Kislány: „Ühüm.”

Riporter: „Miért?”

Kislány: „Mert rossz volt.”

Később bemutatták, hogy a riporter a mobiltelefonján hív egy számot, miközben elhangzott, hogy az apa nem érhető el telefonon, illetve bejátszották, hogy „a hívott szám pillanatnyilag nem kapcsolható”. Majd szintén elhangzott, hogy a férfi ellen zaklatás gyanújával folyik eljárás a XI. kerületi rendőrkapitányságon.

Ezt követően a konkrét ügyről a gyermekbántalmazások általános témájára váltott az összeállítás. Ebben a részben elhangzott, hogy a bántalmazott gyerekek ritkán beszélnek a bántalmazásukról, és az elkövetők általában érzelmileg is zsarolják a gyermekeket. Egy klinikai szakpszichológus elmondta, a kiskorúak nagyon könnyen befolyásolhatóak, minél kisebbek, annál könnyebben fogadják el, hogy az az igazság, amit a felnőtt mond, illetve bármi történik, annak úgy kell lennie. Ha a gyermek később tapasztalja, hogy ami történt, nem volt helyes, nagyon gyakran magát hibáztatja. A gyerekeknek nagyon nehéz beszélniük a szexuális bántalmazásokról és gyakran csak felnőtt korban számolnak be az abúzusról. Majd az **Személyes adat** egyik kutatója számolt be arról, hogy a statisztikai adatok szerint a szexuális gyermekbántalmazások elkövetői több mint 90 százalékban olyan személyek, akiket ismer a gyermek, jellemzően barát, ismerős, családtag, hozzátartozó. A kriminológus elmondta azt is, hogy az ilyen eseteknél nagyon magas a látencia, az Európa Tanács 2001-es felmérése szerint minden ötödik gyermek szexuális erőszak áldozatává válik.

Narrátor: „Magyarországon az esetek 10-15 százaléka derül ki, előfordult azonban olyan is, amikor a szülők a válóperben betanított mesével akarnak előnyhöz jutni, azaz hazugság a szexuális bántalmazás. A szakembereknek ezért óvatosan kell eljárniuk. A gyermekpszichológusok a gyerekekkel való foglalkozás után el tudják dönteni, hogy valóban történt-e molesztálás.”

Kriminológus: „Vagy túlreagáljuk ezeket az ügyeket, vagy pedig alulreagáljuk ezeket az ügyeket. Ha alulreagáljuk, akkor maradnak rejtve, és nem indul büntető eljárás, vagy megszüntetik bűncselekmény hiányában. Ha túlreagáljuk, akkor meg sok esetben olyan ügyben is eljárás indul, amikor valójában nem történik abúzus.”

A szegmens lezárásaként a narrátor nemzetközi statisztikai adatokat idézett, majd elmondta, hogy Magyarországon a családon belüli gyermekbántalmazások 41 százalékában a vér szerinti apa, 39 százalékában pedig a vér szerinti anya a bántalmazó.

A műsorrészt lezáró – fent ismertetett – bántalmazásokat általánosságban feldolgozó részben „Illusztráció” felirattal ismétlődően bemutattak parkban ácsorgó, asztal alá bújó gyerekeket, illetve egy olyan képsort, amelyen egy férfi elfenekel, erősen ráz, majd az ágyra dob egy gyereket, a gyermek az asztal alá bújik, majd sír. Mindezt hatásvadász drámai zene kísérte.

A kifogásolt műsorszegmens ismételtelen 2012. január 13-án 22:46:06 és 22:54:56, valamint 2012. január 14-én 21:45:10 és 21:54 között, változatlan formában került sugárzásra.

Az Smtv. 14. § (1) bekezdése szerint „a médiatartalom-szolgáltatónak az általa közzétett médiatartalmakban, illetve azok készítése során tiszteletben kell tartania az emberi méltóságot.”

A műsor sugárzásának idején hatályban lévő Alaptörvény II. cikke a következőket rögzíti: „Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”

Az Alkotmánybíróság gyakorlatában az emberi méltósághoz való jog a legátfogóbb személyiségi jog, minden más személyiségi jog ún. anyajoga, amiből bármely, akár a törvényekben nevesített, akár nem nevesített személyiségi jog lefejthető.

Az emberi méltóság a 8/1990. (IV. 23.) AB határozat szerint az általános személyiségi jog egyik megnyilvánulása, mely általános személyiségvédelmi funkciójából eredően további külön nevesített jogokat is magában foglal, így például az önazonossághoz, az önrendelkezéshez való jogot, az általános cselekvési szabadságot és a magánszféra védelméhez való jogot is.

Az Alkotmánybíróság 23/1990. (X. 31.) számú határozata szerint az emberi méltóság, mint emberi alapjog tartalma a következő: „Az emberi méltóság, mint a személyiség integritása az emberi léttel együtt az emberi lényegét jelenti. A méltóság ember voltunknak és értékünknek felemelő, és feltétlen tiszteletet parancsoló volta, emberi lényünk rangja. Az emberi jogok katalógusában, és a modern alkotmányokban az emberi élet, és méltóság ezért elsősorban nem is mint alapjogok, hanem mint a jogok forrásai, mint jogon kívüli értékek szerepelnek, amelyek sérthetetlenek.”

Az Alkotmánybíróság 64/1991. (XII. 17.) számú határozatában kimondta, hogy „az emberi méltóság azt jelenti, hogy az egyén autonómiájának, önrendelkezésének egy olyan, mindenki más rendelkezése alól kivont magja, amelynél fogva – a klasszikus megfogalmazás szerint – az ember alany marad, s nem válhat eszközzé vagy tárggyá...”.

Az emberi méltósághoz való jog a gyermeket is megilleti, mely jogról törvényes képviselője sem mondhat le. Az emberi méltóság az Alaptörvény korábbiakban idézett II. cikke alapján sérthetetlen, azaz attól senkit nem lehet megfosztani. Az anya, mint törvényes képviselő gyermeke szerepeltetésébe történő beleegyezése nem eredményezheti az emberi méltósághoz való jog figyelmen kívül hagyását. A beleegyezés megléte vagy hiánya a Médiatanács szerint azért sem releváns körülmény, mert az Smtv. 14. § valójában nem a jogaiban sértett – az adott műsorszámban szereplő – egyén emberi méltóságát védi, hanem intézményes alapjogvédelem útján az emberi méltóságot sértő, az emberi méltóság kultúráját semmibe vevő tartalmakkal szemben tesz lehetővé hatósági fellépést.

A fiatakorúak és gyermekek médiabeli megjelenítése, szerepeltetése vonatkozásában a gyermekekkel történő riportkészítés során a Médiaszolgáltatóknak különleges figyelemmel kell eljárniuk. A műsorkészítőknek hitelesen, objektíve és kellő érzékenységgel kell bemutatniuk a kiskorú riportalanyokat. Ennek során, minden körülmények között tiszteletben kell tartani a gyermek emberi méltóságát és jogait, valamint a gyermek mindenképp felett álló érdekeinek a védelmét, és ügyelni kell arra is, hogy a riport, illetve annak közzététele semmilyen módon ne okozzon fizikai vagy lelki sérülést a kiskorúnak.

Nagy gondossággal, érzékenységgel kell eljárni azokban az esetekben, amikor a gyermekkel valamely tragédia vagy szívfájdító élmény kapcsán készítenek beszélgetést. Ezt oly módon lehet csak megtenni, hogy a gyerekekben minél kisebb mértékben kerüljenek felidézésre az átélt fájdalmak, szenvedések, az interjú során ne kelljen neki többször is elismételnie a történéseket.

Az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése szerint „*minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.*”

Az Alaptörvény a gyermekek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz való jog kötelezetti körét nem nevesíti. Ezen alapvető jog tiszteletben tartása mindenkinek kötelezettsége, így a Médiaszolgáltatótól is elvárható annak szem előtt tartása.

A XVI. cikk (1) bekezdése kapcsán az Alaptörvény indokolása is rögzíti, hogy „*e védelemre és gondoskodásra a gyermek **mindenkivel szemben** igényt tarthat. Ennek megfelelően a gyermek szülei, a családja, az állam és a társadalom valamennyi tagja is köteles a gyermek jogait tiszteletben tartani, és a társadalom fennmaradásának zálogaként biztosítani számára a megfelelő fejlődéshez szükséges feltételeket.*”

Az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdése szerint: „*AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége.*”

A fenti rendelkezésből következően az alapjogok elsődleges kötelezettje az állam, betartása felett - állami szervein keresztül - örökdik.

A médiaszolgáltatók kötelezettségét az Mttv. és az Smtv. határozzák meg. Az Smtv. 16. §-a alapján „*a médiatartalom-szolgáltató köteles tiszteletben tartani a Magyar Köztársaság alkotmányos rendjét, tevékenysége során nem sértheti az emberi jogokat*”.

Az Smtv. 16. §-a alapján az emberi jogok, így a gyermeket megillető megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz való jog is számon kérhető a Médiaszolgáltatón.

A Médiaszolgáltató az összeállítás bemutatása során figyelmen kívül hagyta a gyermekek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez fűződő közérdeket, ezért megsértette az Smtv. 16. §-ában foglalt rendelkezést.

A Gyermekek jogairól szóló New Yorki Egyezmény, melyet Magyarország is ratifikált, és 1991. évi LXIV. számon törvénybe iktatott, több esetben is kinyilvánította azt, hogy a gyermekeket ugyanazok a jogok illetik meg, mint a felnőtteket. Emellett azonban tekintettel fiatal korukra, és az ebből eredő korlátozott cselekvőképességükre, a gyermekeket különös védelemben kell részesítenie a társadalomnak annak érdekében, hogy jogaik ne csorbuljanak. Ennek során, ahogyan az az Egyezmény 3. cikkében is szerepel, minden szervnek, illetve magán intézménynek a gyermek mindenkifelett álló érdekét kell figyelembe vennie.

Jelen ügyben a hatóság nem vizsgálta a műsorszámban szereplő kiskorú fejlődésének veszélyeztetését. Az Smtv. 16. §-a ugyanis az emberi jogok intézményes oldalának tiszteletben tartását írja elő a szabályozás hatálya alá tartozó szolgáltatók számára, és a hatóság így ennek felügyeletét láthatja el.

Intézményes alapjogvédelem - az Smtv. 14. § (1) bek. és 16. § értelmezése

Jelen ügyben nem a műsorszámban konkrétan szereplő kiskorú személyhez fűződő jogainak védelmében lépett fel a Médiatanács.

Az Alkotmánybíróság a 46/2007. (VI. 27.) AB számú határozatában vizsgálta az emberi jogok (azon belül az emberi méltóság) médiaszabályozásbeli védelmének alkotmányosságát is, és kimondta, hogy *„ha a műsorszolgáltató személyhez fűződő jogot sért, a jogsérelmet szenvedett személy dönt arról, hogy a jogsértést elkövető műsorszolgáltatóval szemben érvényesíti-e személyiségi jogait, például indít-e pert. A Médiatörvény [a korábbi Rttv.] 112. § (1) bekezdése és 136. § (1) bekezdése e bírói út mellett közigazgatási eljárást intézményesít. Az ORTT – a Médiatörvény [Rttv.] 3. § (1) bekezdése alapján eljárva – e közigazgatási eljárásban nem az egyes jogalanyokat ért jogsérelmekről dönt. A Médiatörvény [Rttv.] 3. § (1) bekezdése alapvető rendelkezés. Az ORTT ennek megfelelően a közigazgatási eljárás során annak megállapítására jogosult, hogy a műsorszolgáltató az emberi jogok tiszteletben tartásával tevékenykedik-e, és az egyes műsorainak témája, jellege, nézőpontja nem sérti-e az emberi jogokban megjelenő alapvető értéket”.*

A médiaszabályozás számára az emberi jogok „intézményének” védelme a feladat, tehát a társadalom számára elengedhetetlenül fontos intézményt védi, és nem a megsértett emberi jogok nyomán konkrét sérelmet szenvedett egyént.

Az Alkotmánybíróság 46/2007. (VI. 27.) sz. határozatában foglaltak alapján megállapítható, hogy a médiaszabályozásban van alkotmányos lehetőség az emberi jogok védelmére, azonban ezen eljárások során az alapjogi sérelem bekövetkeztét csak azt mintegy eljárásjogilag „alanytalanná téve” ítélni meg. A jogsértések esetén a jogalkalmazónak ketté kell tudnia választani a kizárólag az egyéni jog, valamint az emberi jogok (emberi méltóság) intézményes tartalmának sérelmét megvalósító eseteket, és – a köz érdekében fellépve – utóbbiak védelmében járhat csak el.

A 165/2011. (XII. 20.) AB határozat indokolása megállapítja, hogy a média *„rombolást tud végezni az emberi jogok, különösen az emberi méltóság tiszteletének kultúrájában”,* tehát e kultúra védelme lehet a médiaszabályozás célja. Ezt követően az indokolás leszögezi, hogy *„indokolt, hogy a hatóság – e jogok intézményes tartalmát érintő körben – (...) a közösség érdekében felléphessen a jogsértővel szemben”* (indokolás, IV. 2. 2. 2. pont).

Az ombudsman az OBH 2203/2004. sz. jelentésében is arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alkotmányos alapjogok intézményes védelmére a médiahatóság nemcsak jogosult, hanem köteles is. Véleménye szerint a médiahatóságnak a Médiatörvény nem azt teszi feladatává, hogy érvényesítse a személyhez fűződő jogokat az arra jogosult helyett, hanem azt, hogy a vele közjogi viszonyban álló műsorszolgáltatókkal szemben ellenőrizze és felügyelje az Rttv. 3. § (2) bekezdésében foglaltak érvényesülését.

Mindebből ugyanakkor nem következik, hogy az emberi jogok intézményes védelme nem kapcsolódhat egy konkrét műsorszám elkészítéséhez és közzétételéhez, illetve nem alkalmazható konkrét személy(eke)t érintő sérelem bekövetkeztével párhuzamosan (Legfelsőbb Bíróság Kf.VI.38.474/2000/3. sz. ítélete).

A Legfelsőbb Bíróság Kfv.IV.37.171/2011/4. számú ítéletében rögzítette, hogy a médiahatóság *„a műsorszolgáltató alkotmányos alapjogok tiszteletben tartó magatartását az egyes műsorszámok egyedi vizsgálatával ellenőrzi. Ezen belül akár egy képkocka, akár egy mondat is megalapozhatja a jogsértést (...)”*

A fenti idézett alkotmánybírósági és bírósági döntések alapján tehát a Médiatanács az emberi jogok védelmében nem kizárólag a műsorszám egésze, avagy a műsorszámok

összessége vonatkozásában, hanem a jogsértést megvalósító műsorszegmensek tekintetében is jogosult eljárni.

A gyermekek (kiskorúak) egészséges, zavartalan fejlődése olyan társadalmi érdek, amely indokolja esetükben a közérdekű jogérvényesítést, azaz a méltóság és az emberi jogok intézményes védelmét, a hatósági fellépést. Nem a konkrét műsorszámban szereplő kiskorú személyiségének a védelméről van tehát jelen esetben szó, hanem a gyermekeket megillető megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz való jog, az emberi méltóság intézményes védelméről, amely a kiskorúak méltóságát sértő vagy veszélyeztető, illetve a gyermekek védelméről rendelkező alaptörvényi szabályokba ütköző tartalmakkal szembeni fellépésre lehetőséget biztosít.

A médiahatóság korábbi gyakorlatából ezen értelmezésre példaként szolgálhatnak a 417/2012. (II. 29.) és 722/2012. (IV. 18.) sz. médiatanácsi határozatok, továbbá azon korábbi ügy, amely során a médiaszolgáltató a híradóban egy kalocsai fiú társai által történt megalázását mutatta be (952/2009. (IV. 29.) sz. ORTT határozat), illetve a „tótújfalui gyilkosság” néven elhíresült eset is (736/2003. (V. 29.) sz. ORTT határozat). Ezen esetekben a hatósági fellépés indokolt, de nem azért, mert az „helyettesíti” az elvben meglévő, de a valóságban korlátozott egyéni jogérvényesítést, hanem azért, mert e tényállásokban felfedezhető az emberi méltóság intézményes tartalmának sérelme. Az e tényállásokban szereplő jogsértések ugyanis alapvető társadalmi normákat és érdekeket – mint pl. a közösségi szolidaritás, kiskorúak egészséges fejlődése, stb. – hagynak figyelmen kívül, illetve sértenek.

A fentiek alapján a Médiatanács megállapította, hogy a gyermeknek, mint a feltételezett bűncselekmény áldozatának - személyének azonosításra alkalmas - bemutatása, a bántalmazásával kapcsolatos nyilatkoztatása, a bántalmazások illusztrálása alkalmas volt az Smtv. 14. § (1) bekezdésének és 16 §-ának (emberi méltóság és emberi jogok) tiszteletben tartását előíró törvényi rendelkezéseinek megsértésére.

A médiaigazgatásra vonatkozó szabály megsértőjével szemben érvényesíthető jogkövetkezmények alkalmazásának elveit az Mttv. 185-187. § tartalmazza.

Az Mttv. 185. § (2) bekezdése szerint *„a jogkövetkezmény alkalmazása során a Médiatanács és a Hivatal az egyenlő elbánás elvét követve a fokozatosság és az arányosság elvére tekintettel jár el; a jogsértés súlyához, illetve ismétlődéséhez igazodóan alkalmazza a fokozatosság elvét, valamint az eset összes körülményéhez és a jogkövetkezmény által elérni kívánt célhoz képest arányos jogkövetkezményt alkalmaz”*.

Az Mttv. 186. § (1) bekezdése alapján a médiaszolgáltatóval szemben figyelmeztetés és a jogsértő magatartás megszüntetésére irányuló felhívás alkalmazható akkor, ha a jogsértés csekély súlyú és ismételtség nem állapítható meg.

Az Mttv. 187. §-a rögzíti az ismételt, illetve súlyos jogsértések esetén érvényesíthető jogkövetkezményeket, valamint ezek alkalmazása során figyelembe veendő elveket.

A Médiatanács jelen ügyben a jogsértés miatt alkalmazandó jogkövetkezmény fajtájának és mértékének meghatározása során az alábbi szempontokat vette figyelembe.

Az emberi méltósághoz való jognak valamint a gyermekeket megillető megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz való jognak, mint alapjogoknak az Alkotmányból és az Mttv.-ből is levezethető kiemelt védelmére, valamint tekintettel arra, hogy a jogsértést kiskorú vonatkozásában követték el, a Médiatanács a jogsértéseket nem értékelte csekély súlyúnak, tehát kizárt az Mttv. 186. § (1) bekezdésében rögzített felhívás jogkövetkezmény alkalmazása, annak ellenére, hogy a

rendelkezésre álló adatok tanúsága szerint a Médiatanács az Smtv. 14. § (1) bekezdésében és a 16. §-ában foglalt rendelkezés megsértését jelen határozat meghozataláig még nem állapította meg, azaz a jogsértés az Mttv. 187. § (4) bekezdés szerinti ismételtsége nem áll fenn.

A Médiatanács a hatályos szabályozási környezettel összhangban és a kialakított szankció-alkalmazási gyakorlatának megfelelően jelen ügyben az Mttv. 187. § (3) bekezdésében foglalt jogkövetkezmények közül a bírság alkalmazása mellett döntött, mivel a feltárt és megállapított jogsértések vonatkozásában e közjogi eszközt ítélte a legalkalmasabbnak arra, hogy a Médiaszolgáltatót visszatartsa az esetleges további jogsértések elkövetésétől.

A Médiatanács úgy ítélte meg, hogy az egyedi ügyekben, az ügy sajátosságai mentén végrehajtott mérlegelés alapján megállapított, a jogsértés súlyához illeszkedő mértékű, arányos összegű bírság kellő visszatartó erővel rendelkezik a további jogsértések tekintetében.

A Médiatanács a Médiaszolgáltatót az Mttv. 187. § (2) bekezdés és a (3) bekezdés b) pont bb) pontja alapján az Smtv. 14. § (1) bekezdésében és a 16. §-ában foglalt rendelkezések megsértése miatt a kiszabható bírságmaximum (ötvenmillió forint) – 1,4%-ának megfelelő, azaz 700.000,-Ft bírság megfizetésére kötelezte.

A jogsértések miatti jogkövetkezmény alkalmazásának alapját az Mttv. 187. § (2) bekezdés és a (3) bekezdés b) pont bb) alpontja jelenti:

„187. § (2) A Médiatanács és a Hivatal a jogkövetkezményt - a jogsértés jellegétől függően - a jogsértés súlyára, a jogsértés ismételtségére, folyamatosságára, időtartamára, a jogsértéssel elért vagyoni előnyre, valamint a jogsértéssel okozott érdeksérelemre, az érdeksérelemet szenvedett és veszélyeztetett személyek számára, illetve a jogsértéssel okozott kárra és a jogsértés piacra gyakorolt hatására, továbbá az egyedi ügyben értékelhető egyéb szempontokra tekintettel állapítja meg.

(3) A Médiatanács és a Hivatal - a (7) bekezdés figyelembevételével - a következő jogkövetkezmények alkalmazására jogosult:

b) bírságot szabhat ki a jogsértővel szemben az alábbi összeghatárok szerint:

bb) a ba) pont alá nem tartozó médiaszolgáltató jogsértése esetén a bírság összege ötvenmillió forintig...”

A Médiatanács a jogsértés miatti jogkövetkezmény fajtájának és mértékének megállapítása során az Mttv. 187. § (2) bekezdésében rögzített mérlegelési szempontok közül a jogsértés súlyát valamint az egyedi ügyben értékelhető egyéb szempontokat vette figyelembe.

A Médiatanács, mint a jogkövetkezmény alkalmazásakor figyelembe vehető egyéb szempontként értékelte azt a tény, hogy a jogsértő összeállítást a Médiaszolgáltató három alkalommal tette közzé. A Médiatanács azonban figyelemmel volt arra a tényre is, hogy a Hír Televízió Zrt. médiaszolgáltatásában eddig nem valósította meg a fenti törvénysértést.

A Médiatanács a jogkövetkezmény megválasztásakor figyelembe vette, hogy a Hír Televízió 2012. januári adatok szerint Magyarországon **Üzleti titok** határon túlra pedig **Üzleti titok** előfizetőhöz jut el.

A Médiatanács a jogsértés miatt alkalmazott jogkövetkezmény fajtájának meghatározásakor figyelembe vette azt a tény is, hogy eddigi jogalkalmazói tevékenysége során az emberi méltóság/emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettségét első alkalommal megsértő médiaszolgáltatókkal szemben minden esetben bírság szankciót alkalmazott. A Médiatanács ugyanakkor figyelembe vette azt a tény is, hogy a Hír Televízió nézettsége, vételkörzete nem mérhető össze az országos földfelszíni kereskedelmi televíziók vételkörzetével és

nézettségével, így a két legnagyobb kereskedelmi televízió kapcsán kialakított bírság-alkalmazási gyakorlatához képest enyhébb összegű bírságszankció alkalmazása mellett döntött.

A Médiatanács külön tekintettel volt arra, hogy az esetleges ismételt jogsértés esetén alkalmazandó szankció megállapításánál érvényesülhessen a fokozatosság elve, azaz az ismétléssel járó növekvő progresszivitás és a szankcionálás kiszámíthatósága, előreláthatósága.

Az Mttv. 187. § (2) bekezdés szerinti mérlegelési szempontok közül a jogsértés folyamatossága és időtartama, a jogsértéssel elért vagyoni előny, a jogsértéssel okozott érdeksérelem, az érdeksérelemet szenvedett és veszélyeztetett személyek száma, a jogsértéssel okozott kár, valamint a jogsértés piacra gyakorolt hatása jelen jogsértések vonatkozásában nem volt értékelhető.

A Médiatanács a fentiek okán a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, azaz - a jövőbeni jogsértések megelőzése érdekében - a kiszabható bírságmaximum 1,4%-ának megfelelő, hétszázezer forint összegű bírságot szabott ki a Médiaszolgáltatóval szemben.

A hatósági eljárás során a Ket. 153. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezés szerinti eljárási költség nem merült fel.

A jogorvoslatról szóló tájékoztatás a Ket. 72. § (1) bekezdés da) pontján, valamint az Mttv. 163. § (1) és (3) bekezdésén, valamint a 164. §-on alapul. A tárgyalás tartására vonatkozó tájékoztatás a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 338. § (2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2012. május 16.

a Médiatanács nevében

Szalai Annamária
elnök

dr. Auer János
hitelesítő tag

Kapják:

Személyes adat